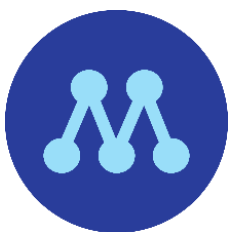

Budget 2025

För Tranås kommun med kommentarer, omvärldsanalys,
inriktning samt utblick 2026 - 2027

Innehållsförteckning

Sidan 2	Samhällsekonomiska utmaningar 2025
Sidan 2	Att ta nästa steg för att utveckla vår kommun
Sidan 4	Våra prioriteringar 2025
Sidan 6	M, KD, L och SD:s förslag till budget

Samhällsekonomiska utmaningar 2025

Många tecken pekar på en förbättrad ekonomi och konkurrenskraft för Sverige och Europa. För vårt vidkommande har inflationen besegrats vilket innebär att man kan se reallöneökningar, sänkta räntor med fler positiva indikatorer för vårt välbefinnande. Dock kan vi inget annat förvänta oss än att kommuner och regioner kommer att ha utmaningar att fortsatt leverera samhällsservice och välfärd under de kommande åren.

Tyvärr matas vi dagligen av nyheter om det fullskaliga kriget i Europa och konflikten mellan Hamas, Hizbollah och Israel som eskalerar. Vårt nationella säkerhetsläge står inför stora prövningar och vårt land rustar både militärt försvar och civilt försvar. Som nation är vi utsatta för en gängkriminalitet som helt tycks sakna proportioner, även om det främst märks i våra storstäder och dess förorter. Isar smälter, hav stiger, jorden blir allt hetare och andelen koldioxid i luften fortsätter att öka. Detta skapar oro både hos unga och äldre.

Som kommun måste vi alltid vara flexibla och möta de nya samhällsutmaningar som vi identifierar. För att fortsatt vara framgångsrika och attraktiva måste vi hantera och skapa lösningar på följande omställningar:

- Omställning trygghet och välfärdsbrottslighet
- Omställning digitalisering/AI
- Omställning med anledning av demografin
- Omställning för att bygga civilt försvar
- Omställning hållbarhet och klimatanpassning
- Omställning av socialtjänsten

Samtidigt som vi så starkt påverkas av det som sker runt omkring oss så rullar livet på för de allra flesta av oss, här i vårt vackra och trots allt trygga Tranås. I ett globalt perspektiv så lever vi i ett mycket välordnat land med en fungerande demokrati som för de flesta av oss är helt självklar. Samhället erbjuder ett rimligt skyddsnet för den som inte klarar sig själv och vi lever i en samhällsordning som står upp för allas lika värde, jämställdhet och frihet från korruption och maktmissbruk.

Med denna tillförsikt handlar det om att vi hanterar budgetåret 2025 och se fram mot en positiv utveckling från 2026 och framåt.

Att ta nästa steg för att utveckla vår kommun

Att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle är vår kanske viktigaste uppgift samtidigt som vägen dit varken är självklar eller enkel. Vi får inte blunda för de utmaningar som hänger ihop med att satsningar inom miljö- och klimatområdet hela tiden måste samverka - inte konkurrera - med till exempel sociala mål om trygghet, rättvisa och psykisk hälsa och med ekonomiska mål som förutsätter något så krasst som en kommunal budget i balans. Krigets Ukraina visar med obehaglig tydlighet hur miljö- och klimatmål fullständigt åsidosätts när den grundläggande samhällsstrukturen rubbas. Miljö- och klimatmål går bara att nå i fredliga samhällen med robusta institutioner och där det finns en grundläggande tillit mellan människor och ett förtroende för det offentliga.

Vi tror att småstaden har framtiden för sig. Det är både billigare och tryggare att bo och leva i den lite mindre kommunen jämfört med den stora staden. Till Tranås plusvärden hör vår sagolikt vackra natur med många sjöar, en attraktiv stadskärna och en livskraftig landsbygd som lockar nya invånare. Tranås kommun erbjuder attraktiva och sjönära boenden till helt andra priser än t ex Linköping och Jönköping och ett näringsliv med bredd och djup inom industri och handel liksom livskraftiga företag på landsbygden.

Vi satsar sen en tid tillbaka lite extra på den grupp som består av yrkesverksamma människor i arbetsförålder. Det avgörande är att de är yrkesverksamma, att de betalar skatt samtidigt som de kostar kommunen väldigt lite. När den gruppen växer så stärks kommunens ekonomi och vi får råd med en välfärd som gör att alla kan må bra, till exempel genom att vi kan göra ytterligare satsningar för våra äldre. När fler yrkesverksamma flyttar till Tranås så gör det alla till vinnare och i synnerhet dem som behöver samhällets stöttning. Utan skattebetalare som betalar in till kommunkassan och samtidigt inte kostar så mycket själva, så kommer en kommun ganska snart tvingas skära ner. Vi ser att det händer i avfolkningsbygder och som politisk ledning i Tranås är vi ytterst vaksamma för att det inte ska drabba oss.

För att företagen ska kunna anställa så ska det vara attraktivt att bo i Tranås, men det ska också vara enkelt att pendla. Vi har många som både pendlar in och pendlar ut och våra allmänna kommunikationer är därför en mycket högt prioriterad fråga för hela kommunledningen. Vi arbetar intensivt med att förbättra pendlingsmöjligheterna åt alla håll och just nu gläds vi åt att ha säkrat busspendlingen mellan Tranås och Ödeshög och åt att vi får helt nya pendeltåg från Tranås och söderut inom bara något år. Pandemin var en stor prövning för oss men den förde det positiva med sig att många upptäckte hur bra det går att jobba på distans. Tranås kommun har en utomordentligt god digital infrastruktur både i tätorten och på landsbygden och vi hoppas på sikt att ytterligare stärka möjligheterna till distansarbete.

Vi gör stora satsningar inom våra förskolor och skolor. Vi bygger två helt nya skolor och en ny förskola, till det ska läggas andra förskolor och skolor som nyligen har renoverats och byggts ut. Höstterminen 2024 togs den nya Junkaremålsskolan i bruk, vid årsskiftet 2024 - 2025 öppnar nya Kungsparkens förskola och ett halvår senare invigs nya Granelundsskolan. – och vi kommer då att kunna stoltsera med att ha Sveriges kanske mest moderna och ändamålsenliga skollokaler. Vi gör dessa satsningar för att våra barn och unga i Tranås ska få bästa tänkbara förutsättningar till lärande och utveckling. Attraktiva skolor underlättar också kompetensförsörjningen och fler duktiga och legitimerade lärare kommer göra skolorna ännu bättre.

Som ytterligare ett plusvärde så har vi på köpet fått det kanske viktigaste skälet till varför människor i yrkesverksam ålder skulle vilja flytta till Tranås: Kan man välja en vacker småstadskommun, med goda kommunikationer och som dessutom har de bästa skolorna så gör man givetvis det.

Med tanke på att vi fortsatt har ett starkt utgångsläge, att vi har en stark tro på vår framtid och att vi gör viktiga framtidsinvesteringar så vill vi inte tvingas till nedskärningar. Istället väljer vi att medvetet skruva ner förväntningarna på de ekonomiska resultaten under något/några få år, då vi tror att det är rätt strategi för att säkra kommunens framtidssatsning. Vi kan givetvis inte vara hur frikostiga som helst, men en prioriterad ambition är att inte behöva skruva ner på satsningar som vi starkt tror kommer bidra till att Tranås kommun stärks inom en mängd områden, alltifrån upplevd trivsel och trygghet till ökad självförsörjning, till ytterligare sänkt arbetslöshet, till förbättrad välfärd och till en stärkt kommunal ekonomi.

Våra prioriteringar 2025

2025 kommer fortsatt att bli tufft och det krävs att alla nämnder tar sitt ansvar för budget i balans samtidigt som vi försiktigt vågar satsa på att utveckla prioriterade verksamheter igen

Kommunövergripande

- Vi är medvetna om att temporärt ta avsteg från beslut om ekonomiskt god hushållning men förväntar oss att 2-% målet nås under en treårsperiod
- Vid behov accepteras användning av kommunens resultatutjämningsreserv (RUR)
- Barn och Utbildningsnämnden och Kultur och Fritidsnämnden är fortsatt prioriterade för Tranås kommuns attraktivitetsarbete, fortsatta arbete inom den upplevda tryggheten samt möjligheten till stöd i det tidiga livet

Barn och utbildningsnämnden

- Vi accepterar Barn och utbildningsnämndens äskande om 6 miljoner SEK för att upprätthålla kvalité och verksamhet på dagens nivå. Detta är en permanent RAM-förstärkning
- Vi avsätter 1,0 miljoner SEK under fyra år för att successivt minska barngruppernas storlek i förskolan med befintlig personaltäthet.
- Vi avsätter 1,0 miljoner SEK under fyra år för att förbättra villkoren för de barn utanför tätorten som är i behov av skolskjuts.

Individ och Arbetsmarknadsnämnden

- Individ och Arbetsmarknadsnämnden får en utökad driftsram med 10 miljoner SEK under 2025 för sedan beredas en RAM som anpassas mot budget i balans inom fyra år
- Kommunalt aktivitets ansvar (KAA) är en viktig samhällsinsats för att minska ungdomsarbetslösheten. 1,2 miljoner SEK avsätts under tre år och är en del av Individ och Arbetsmarknadsnämndens budget.

Vård och Omsorgsnämnden

- Verksamheterna Särskilt boende (SÄBO) och Hemtjänst flyttas budgetmässigt över till nya nämnden med uppräknade RAM:ar för 2025 och en budget i balans. Med detta behålls nuvarande verksamhet på samma kvalitets nivå och man metodiskt kan jobba med utvecklingen av vård och omsorg i vår kommun
- Stöd och omsorg (LSS) förväntas ha en budget med netto kostnadsavvikelse = 0%

Teknik och griftegårdsnämnden

- Vi fortsätter med stödet till de enskilda vägarna i kommunen (årligt driftsbidrag). Det finns ett starkt signalvärde då vi tycker att hela kommunen skall utvecklas. Detta en permanent RAM-ökning om 0,4 miljoner SEK.

Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen

- Satsningar på barn i det tidiga livet (0 -10 år) i syfte att på sikt öka känslan av trygghet hos dessa barn under deras fortsatta uppväxt, i deras sociala liv, deras liv i skolan och fritidsliv är långsiktigt. Målet ska vara att på sikt skapa ett tryggare samhälle för alla Tranås kommuns medborgare, vilket attraherar människor att leva sitt liv i och arbeta i kommunen. Satsningen ska i huvudsak bestå i en ökning och/eller utveckling av förebyggande insatser gentemot yngre barn inom främst skola, fritid och/eller individ- och familjeomsorg. Detta innebär också mer uppsökande verksamhet och mer stöd till familjer och i föräldraskapet med målsättning om möjlighet till insatser efter normal arbetstid. Medel omprioriteras med 1,3 miljoner SEK till 2028 (Detta berör tidigare satsning om 3,5 miljoner SEK per år som försätter i dagens omfattning med en budget på 2,2 miljoner SEK per år.)
- Badbussen budgeteras med 0,1 miljoner SEK per år till 2027
- Minskade CO2 utsläpp är ett av våra prioriterade mål. Tranås kommun som arbetsgivare måste arbeta med att skapa förutsättningar för att resor till och från arbetet aktivt arbeta med att minska våra utsläpp av växthusgaser. Möjligheter till gång- och cykelbanor i och utanför tätorten är av värde för att förbättra säkerheten, främja hälsa, stödja hållbarhet och öka tillgängligheten. Gång och cykling som alternativ till fossila bränsle minskar även

utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar. 0,6 miljoner SEK avsätts under fem år för satsningar på minskade CO2 utsläpp

- Transfer/jobb-bussen avskaffas 2025

Bygg och miljönämnden

- Vi ser att ändamålsanpassade lokaler skulle kunna öka effektiviteten och arbetsmiljön inom förvaltningen. Permanent RAM-ökning på 0,2 miljoner SEK

Kultur och fritidsnämnden

- Permanent RAM-ökning för ytterligare en tjänst på Bredstorps IP på grund av 11-timmars regeln

Tranås 2024-10-07

Mats Holmstedt (M), Gruppledare

Thorbjörn Johansson (SD), Gruppledare

Mats Antonsson (KD), Gruppledare

Erik Nygårds (L), Gruppledare

M, KD, L och SD:s förslag till budget

Kommunövergripande beslut

att godkänna kommunledningsförvaltningens förslag till mål och budget enligt bilaga "Mål och budget 2025–2027" med justeringar nedan i all-satser 2, 3, 4, och 8.

att genomföra följande satsningar (RAM ökning):

- Barn och Utbildningsnämnden: Permanent RAM-ökning 6 mkr
- Barn och Utbildningsnämnden: 1,0 mkr/år satsning under 4 år för minskade barngrupper i förskolan
- Barn och Utbildningsnämnden: 1,0 mkr/år satsning under 4 år öronmärks för att förbättra villkoren för de barn utanför tätorten som är i behov av skolskjuts.
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Badbuss 0,1 mkr/år 2025 – 2027
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Buslinje Ödeshög – Tranås 1,3 mkr/år 2025 – 2027
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Kartbidrag 10-milaorienteringstävling 0,6 mkr 2025
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Bidrag Kamratföreningen Länken 0,2 mkr 2025 - 2027
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Hyresavtal Parkhallen 0,5 mkr 2025, 0,4 mkr 2026 – 2027
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: IT säkerhet 0,5 mkr 2025, 0,8 mkr 2026 - 2027
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Satsning tidiga insatser barn och unga behålls i nuvarande form med budget på 2,2 mkr till och med 2028
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Ny satsning på det tidiga livet, barn 0-10 år, med målsättning om möjlighet till insatser efter normal arbetstid 1,3 mkr 2025 – 2028
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Rättelse av underfinansierad budget för Kommunstyrelsen 0,5 mkr/år permanent RAM-ökning
- Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen: Satsning och uppmuntring för fysiskt CO2 reducerande åtgärder. CO2 neutralt arbetspendlande, förbättrad cykelinfrastruktur och hantering/ förvaring av bland annat elcyklar 0,6 mkr 2025 – 2029
- Individ och arbetsmarknadsnämnden: Fortsatt fokus på det Kommunala aktivitets ansvaret (KAA) 1,2 mkr 2025 – 2027
- Individ och arbetsmarknadsnämnden: RAM ökning 10,0 mkr 2025
- Bygg och miljönämnden: 0,2 mkr i ökad hyra RAM ökning tillsvidare
- Teknik och griftegårdsnämnden: Stöd till enskilda vägar 0,4 mkr permanent RAM ökning
- Kultur och fritidsnämnden: Utökning av en tjänst på Bredstorps IP pga 11-timmars regeln 0,65 mkr permanent RAM-ökning

att projektet med transferbuss avslutas 2024-12-31

att Tranås kommuns budgeterade resultat för år 2025 fastställs till 17,16 mkr.

att Tranås kommuns budgeterade investeringar för år 2025 avseende skattefinansierade investeringar fastställs till 104,4 mkr (företagslönsamma är 25 mkr).

att Tranås kommuns budgeterade investeringar för år 2025 avseende taxefinansierade investeringar fastställs till 60 mkr.

att kommunstyrelsen under 2025 har rätt att uppta lån till maximalt 100 mkr.

att resultat i procent av skatteintäkter och generella bidrag uppgår till 1,2 procent för år 2025.

att varje nämnd ska ha ett visst handlingsutrymme för oförutsedda händelser. Riktlinje för buffert för varje nämnd är 1–5 procent av budgetramen.

att skattesatsen år 2025 fastställs till 22,01 procent per skattekrona.

att ekonomiavdelningen ges mandat att förändra budgetramarna med anledning av förändrad kapitaltjänst, riktade statsbidrag samt diverse budgetjusteringar som inte ändrar hur befintliga budgetmedel i grunden används och disponeras.

att 1 mkr av tillväxtmedel omfördelas till kommunikationsavdelningen för år 2025 och framåt.

att Kommunstyrelsen ges mandat att disponera tillväxtmedlen för år 2025–2027 som avsatts med 2 mkr. Beslutade aktiviteter av kommunstyrelsen inom avsatta medel får vara längst tre år sedan ska aktiviteten avslutas eller finansieras inom befintlig förvaltnings rambudget, dock ej genom utökning av ramen.

att Tranås kommunkoncern arbetar med de prioriterade fem målen utifrån ”Mål och budget 2025-2027” utifrån beslutade hållbarhetsstrategier.

Borgen för kommunala bolag

att kommunfullmäktige beslutar borgensavgift för bolagen till 0,4 procent för år 2025.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Tranås Energi AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 600 mkr jämte därpå löpande ränta och kostnader från november 2024 och framåt.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Tranås Energi AB:s skuld tillhörande löpande räntor från räntederivat från 2025 och framåt.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Tranås bostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 000 mkr jämte därpå löpande ränta och kostnader, från år 2025 och framåt.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Tranås bostäders till skuld tillhörande löpande räntor från räntederivat från 2025 och framåt.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Tranås Stadshus AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 400 mkr jämte därpå löpande ränta och kostnader, från år 2025 och framåt.

att kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Tranås Stadshus AB:s till skuld tillhörande löpande räntor från räntederivat från 2025 och framåt.

Utdelning för kommunala bolag

att AB Tranås bostäder ska ge utdelning 2025 med 2 mkr avseende 2024 års resultat till Tranås Stadshus AB. För år 2025 medföljer ej likvida medel vid utdelning.

att Tranås Energi AB ska ge utdelning 2025 med 8 mkr avseende 2024 års resultat till Tranås Stadshus AB. För år 2025 medföljer ej likvida medel vid utdelning.

att Tranås Stadshus AB ska ge utdelning 2025 med 10 mkr avseende 2024 års resultat till Tranås kommun. För år 2025 medföljer ej likvida medel vid utdelning.